

Nota van de minister van Onderwijs over het ondersteuningsmodel

1. Inleiding

Het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ('M-decreet') heeft de toelatingsvoorwaarden voor geïntegreerd onderwijs (gon) aangepast, om de oriëntering naar gon en buitengewoon onderwijs conceptueel zuiver te houden. Aan de andere voorwaarden om gon-begeleiding te genereren, werd niets gewijzigd.

De memorie van toelichting van datzelfde decreet geeft aan dat de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek (onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek - OBPMO) over de organisatie van gon en ion anno 2010 en van een breder debat over de financieringsmechanismen voor leerlingen met een beperking in het gewoon onderwijs aanleiding kunnen geven tot extra beleidsmaatregelen in een volgende fase en de inzet van bijkomende middelen, wanneer de toepassing van het decreet aanleiding geeft tot minderuitgaven in het buitengewoon onderwijs.

Het begrotingsakkoord van datzelfde decreet bepaalt enkele voorwaarden voor de (her)aanwending van de vrijgekomen budgettaire middelen. Voor zover jaarlijks in het kader van de begrotingsopmaak en op basis van objectiveerbare criteria kan vastgesteld worden dat er zich wel degelijk een verschuiving heeft voorgedaan als direct gevolg van het M-decreet en waardoor er een minderkost gerealiseerd wordt, kan deze aangewend worden voor de financiering van maatregelen die bijdragen tot de realisatie van de verschuiving van leerlingen van het buitengewoon naar het gewoon onderwijs en dit op een wijze dat de leerlingen in persoon die overgaan van buitengewoon naar gewoon dan wel recht hebben op buitengewoon onderwijs maar in het gewoon onderwijs blijven en de leerkrachten die ervoor instaan ondersteunen.

Bij de start van de legislatuur werd binnen de schoot van een gemeenschappelijke vergadering van Sector-comité X - Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap), het Comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten - afdeling 2 - onderafdeling 'Vlaamse Gemeenschap' en het Overkoepelend onderhandelingscomité gesubsidieerd vrij onderwijs een stuurgroep opgericht waarin die nodige beleidsmaatregelen besproken en voorbereid worden.

Deze stuurgroep heeft het kader voor de uitbouw van de waarborgregeling en de bevroering van de GON-budgetten geoperationaliseerd. In een eerste fase kregen scholen de kans om goeie praktijken te ontwikkelen in de waarborgregeling die in een latere fase model kunnen staan voor een hervorming van het GON. We borgen de goede praktijkvoorbeelden uit de GON-begeleiding, die in realiteit meer expertise hebben kunnen opbouwen dan de waarborgprojecten.

Sinds december 2015 voert deze stuurgroep intensieve gesprekken om tot een nieuw ondersteuningsmodel te komen. Begin november consulteerden de sociale partners, de erkende ouderverenigingen en belangenorganisaties van personen met een handicap hun achterban op basis van een consultatienota, die een ruwe schets bevatte van de hervormingsplannen op korte- en lange termijn.

In voorliggende tekst legt de Vlaamse Regering binnen de beschikbare kredieten de principes van het ondersteuningsmodel vast. Deze principes worden voorgelegd aan de VLOR voor advies en zijn de basis van verder regelgevend werk, dat uitwerking heeft op 1 september 2017.

In de stuurgroep wordt de implementatie, monitoring en bijsturing van het ondersteuningsmodel verder opgevolgd.

2. Enkele principiële keuzes

1. De positionering inzake inclusief onderwijs

Met het M-decreet heeft Vlaanderen een stap gezet in de vertaling van **het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap**. Dat verdrag is door de meeste West-Europese landen geratificeerd. Het M-decreet heeft expliciet als doel een stap te zetten in de richting van een meer inclusief onderwijssysteem. In het onderwijsveld groeit stilaan het besef om te ontwikkelen in de richting van een meer inclusief onderwijssysteem, maar er is nog een hele weg te gaan. Dergelijke processen vragen tijd voor vorming en kwaliteitsvolle nascholing.

De VN verduidelijkte recent in haar general comment bij artikel 24 van het verdrag dat alle landen die het verdrag ratificeerden op termijn naar een **volledig inclusief onderwijssysteem** moeten evolueren. De VN vindt dat alle leerlingen met een beperking (van welke aard ook) naar dezelfde school moeten kunnen gaan als de school waar leerlingen zonder beperking terecht kunnen.

De Vlaamse Regering benadrukt dat ze **het belang van het kind** wil centraal stellen. Dat betekent dat er een recht op inclusie geldt, maar geen plicht. Voor sommige kinderen zal onderwijs in een gespecialiseerde setting het recht op onderwijs het best dienen.

De analyse van het VN-verdrag door het Steunpunt recht en onderwijs in 2009 bevestigt dat **buitengewoon onderwijs een gespecialiseerde lesplaats kan blijven**. "Immers, wanneer redelijke aanpassingen en ondersteunende maatregelen onvoldoende zijn om het recht op onderwijs van de persoon met een handicap te kunnen realiseren, is het aanbieden van specifiek onderwijs voor personen met een handicap precies de manier om het recht op onderwijs van deze personen te garanderen. In

die zin behoudt het stelsel van buitengewoon onderwijs zoals dat in Vlaanderen is uitgebouwd tot op zekere hoogte zijn relevantie, voor die leerlingen en hun ouders die geen gebruik wensen te maken van het principiële recht op inclusie, of voor wie inclusief onderwijs niet mogelijk is omdat de noodzakelijke en passende wijzigingen disproportioneel zouden zijn en daardoor niet realiseerbaar.

Voor leerlingen voor wie geen inclusief onderwijs mogelijk is en die vandaag al in een speciale school terecht kunnen, kunnen we stellen dat Vlaanderen op grond van deze bepaling verplicht is dit soort onderwijs te blijven aanbieden. Bovendien is het niet omdat het Verdrag het recht op keuze tussen inclusief of buitengewoon onderwijs niet uitdrukkelijk erkent, dat Vlaanderen dit niet zou kunnen aanbieden. Artikel 5.4 van het verdrag bepaalt immers ook dat specifieke maatregelen die nodig zijn om de feitelijke gelijkheid van personen met een handicap te bespoedigen of verwezenlijken, niet worden aangemerkt als discriminatie in de zin van dit Verdrag ..."¹

Bij de goedkeuring van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften maakte de Raad van State geen opmerking over het feit dat het buitengewoon onderwijs als lesplaats blijft bestaan.

Ook in het **onderwijsveld** bestaat geen **draagvlak voor de plicht tot inclusie** die het VN-verdrag vraagt.

De Vlaamse regering kiest er dan ook voor om tegelijkertijd de inclusiegedachte te versterken door de ondersteuning in het gewoon onderwijs beter te regelen en te waarborgen, en anderzijds de kwaliteit van het onderwijs voor niet-inclusieleerlingen niet in het gedrang te laten komen en zelfs versterkt door meer aandacht te hebben voor intensieve remediëring in de school op het niveau van de basiszorg en de verhoogde zorg (terugdringen van uitbesteden van onderwijstaken aan externe diensten, vooral logopedisten).

2. Het budget

Onderstaande tabel brengt de huidige gescheiden geldstromen in beeld, voorzien voor diverse doelgroepen. In een eerste fase voegen we de geldstromen GON-ION², GON ASS, GON-afwijkingensuren, de waarborgmiddelen en middelen voor competentiebegeleiders samen. In een volgende fase bekijken we in welke mate we tot een integratie van middelen kunnen komen, om tot betere zorg- en ondersteuning te komen in de klas.

Het zorgcontinuüm³ is een algemeen aanvaard indelingsprincipe, waaraan we de verschillende financieringsstromen koppelen. De overheid heeft de voorbije 20 jaar middelen geïnvesteerd in zorgcoördinatie, omkadert scholen waar leerlingen schoollopen die aantikken op de SES-indicatoren en voorziet middelen voor onderwijs aan anderstalige

---

¹ Advies over de specifieke bepalingen met betrekking tot onderwijs in het VN-verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap (Steunpunt recht en onderwijs 2009)

² De leerlinggebonden toewijzing van middelen laten we niet los (zie punt 2.4)

³ We hanteren de definitie van zorgcontinuüm zoals bepaald in het M-decreet : opeenvolging van de fasen in de organisatie van de onderwijsomgeving op het gebied van brede basiszorg, verhoogde zorg en uitbreiding van zorg;

nieuwkomers. Deze middelen hebben een bredere scope dan enkel onderwijs aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Samen met de basisomkadering moeten deze middelen volstaan om in de **fasen van basiszorg en verhoogde zorg** in goed onderwijs te voorzien voor alle kinderen. Indien scholen botsen op moeilijkheden zijn de pedagogische begeleidingsdiensten én het CLB aan zet om hen te ondersteunen. Het is pas nadien, in de fasen uitbreiding van zorg, en zorg op maat (IAC in gewoon of buitengewoon onderwijs) dat de budgetten van GON, ION, waarborgregeling en het buitengewoon onderwijs zelf kunnen worden aangewend.

Zorgcontinuüm	Financieringsstromen ⁴	Budget 2015
basiszorg en verhoogde zorg	Schoolinterne zorg en leerlingenbegeleiding:	77.690.000
	☐ Zorg	x
	☐ Interne leerlingenbegeleiding ⁵	202.524.00
	☐ GOK ⁶	0
	☐ Anderstalige Nieuwkomers ⁷	28.936.000
Ondersteuning basiszorg en verhoogde zorg	Pedagogische begeleiding ⁸ Competentiebegeleiders	24.940.000 3.645.000
Ondersteuning basiszorg en verhoogde zorg	CLB ⁹	156.934.00 0
Uitbreiding van zorg	GON/ION	63.300.000
	Waarborg (middelen afkomstig van leerlingen die de overstap gemaakt hebben van BuO naar gewoon onderwijs en verminderde instroom in het buitengewoon onderwijs)	16.147.000
	Totaal	545.179.00 0

Omgerekend naar personeelsleden betekent dit dat we voor het ondersteuningsmodel ongeveer 1750¹⁰ personeelsleden kunnen inzetten. Deze aantallen schommelen naargelang de vrijgekomen lestijden/lessuren en uren uit de waarborgregeling (telling 1 februari 2017).

⁴ Omkadering

⁵ De overheid registreert het budget dat in het secundair onderwijs aan interne leerlingenbegeleiding wordt besteed, niet.

⁶ Gok basis, GOK BuBaO en GOK secundair, GOK BuSO.

Lestijden worden gegenereerd door leerlingen omwille van hun socio-economische status. Scholen zetten deze middelen in om leerlingen maximale ontwikkelings- en onderwijskansen te geven. Het uitbouwen van basiszorg dient beide doelen: een optimaal gelijk kansenbeleid voeren én een beleid opzetten voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

⁷ Middelen voor anderstalige nieuwkomers hebben tot doel om leerlingen de Nederlandse taal aan te leren, als cruciale voorwaarde om tot een succesvolle schoolloopbaan te komen.

⁸ De opdracht van de pedagogische begeleiding is ruimer dan enkel het begeleiden van scholen bij de uitbouw van een goed zorgbeleid, maar zouden hier prioritair op moeten inzetten.

⁹ De opdracht van de centra voor leerlingenbegeleiding is ruimer dan het handelingsgericht werken in het kader van het M-decreet.

¹⁰ Het betreft hier een theoretische benadering: het totale beschikbare budget gedeeld door de gemiddelde loonkost van een GON-begeleider.

Op dit ogenblik investeren we in het buitengewoon onderwijs 916.700.000 euro. Door de daling van het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs kwamen in de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 middelen vrij. Deze investeerden we in het uitbouwen van goeie praktijken met als doel het GON en ION om te vormen tot een werkzaam ondersteuningsmodel naar het gewone basisonderwijs toe, dat wezenlijk effect heeft op de klasvloer, bij de leerlingen en leerkrachten.

De fase van pilootprojecten wordt afgerond in juni 2017. Vanaf 1 september 2017 vormen de waarborgmiddelen en het budget voorzien voor GON en ION een geheel.

Op langere termijn werken we een budgetbeheersbaar systeem uit. De vroegere open end financiering van GON bevatte te weinig prikkels voor responsabilisering om efficiënt met ter beschikking gestelde middelen om te gaan. Het GON-budget is tot aan de invoering van het M-decreet jaarlijks gestegen, net zoals het aantal leerlingen dat buitengewoon onderwijs volgde. Te veel leerkrachten voelen zich te weinig ondersteund (ovv competentie, ovv ondersteuning) in het omgaan met kinderen met zorgnoden binnen hun klas.

In schooljaar 2017-2018 ontwikkelen we kwantitatieve parameters en werken we een kwaliteitsbeoordeling uit over de inzet van de middelen, om de overstap te kunnen maken van de koppeling van een medische diagnose aan het recht op ondersteuning nu naar het koppelen van onderwijsbehoeften aan het recht op ondersteuning in het nieuwe model. Op die manier krijgen we zicht op de reële ondersteuningsnood op basis van onderwijsbehoeften van leerlingen. Dat stelt de Vlaamse Regering in staat bij begrotingsopmaak van 2018 een reële inschatting te maken van de nodige budgettaire middelen en indien nodig beheersingsmechanismen te voorzien.

2. Krijtlijnen voor het model vanaf 1/9/2017

2.1. Verdeling beschikbaar budget (GON/ION/GONASS/competentiebegeleiders en waarborg) GON-afwijkingen, suren,

Ondersteuning vertrekt van de idee dat leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften binnen het onderwijssysteem én in de gemeenschap waarin zij leven, recht hebben op ondersteuning om hun effectieve deelname aan het onderwijs te vergemakkelijken. Dit is een onderdeel van een beleid rond leerlingenbegeleiding, waarbij:

- Ondersteuners deel uitmaken van een team;
- Het ondersteuningsteam een duurzaam karakter heeft;
- Ondersteuners nauw samenwerken met een of meerdere schoolteams;
- Ondersteuners nauw samenwerken met ouders, het CLB en de PBD;
- Ondersteuners kunnen ingezet worden waar nodig;

- Actoren binnen het beleid rond leerlingenbegeleiding elk een afgelijnde opdracht en taakinvulling hebben. Dit veronderstelt dat het zorgcontinuüm in de school goed is uitgebouwd en de taken en rollen duidelijk zijn zodat overlap zo veel mogelijk vermeden wordt en synergiën mogelijk zijn.

Voor het toekomstig organisatiemodel zijn volgende elementen essentieel om mee te nemen:

- een goede regionale spreiding;
- nood aan samenwerking en het samenbrengen van expertise over verschillende doelgroepen in ondersteuningsequipes om deskundigheid te behouden en competenties en expertise verder te ontwikkelen. Dit impliceert een netoverschrijdende samenwerking, zowel in het algemeen als bij minder frequent voorkomende problematieken;
- voldoende expertise-breedte veronderstelt een zekere schaalgrootte van het ondersteuningsteam, hetzij vanuit een individuele onderwijsinstelling die vanuit een bestaand aanbod de vereiste expertise-breedte kan leveren, hetzij door aansluiting als individuele school bij een samenwerkingsverband om op die wijze bij te dragen tot het tot stand komen van de vereiste expertise-breedte.
- inbedding van ondersteuners in een professionele groep, i.f.v. overleg, eigen professionele ontwikkeling, intervisie en feedback, voeling met nieuwe ontwikkelingen inzake orthopedagogische en orthodidactische methoden, ontwikkelingen op het gebied van behandelingen en therapie...
- de samenhang tussen organisatiemodel(len) en personeelsaangelegenheden (rechtspositie, prestatieregeling, arbeidsvoorwaarden...);
- aandacht voor de specifieke contexten en specificiteit van het basisonderwijs en het secundair onderwijs.

Om de ondersteuning tot op de klasvloer te brengen, moet de school voor gewoon onderwijs, in verbindend samenwerken met partners, zelf verantwoordelijkheid kunnen dragen voor de organisatie van ondersteuning. Dit doet een sterk appèl aan het beleidsvoerend vermogen van scholen en vraagt om passende organisatiemodellen.

Om op 1 september 2017 tot werkbare ondersteuningsteams te komen, verdelen we Vlaanderen in regionaal afgebakende werkingsgebieden, zoals bijvoorbeeld onderwijszones. Hierbij verdelen we eerst de enveloppe middelen, daarna bepalen we wie trekkingsrechten verwerft.

De enveloppe middelen per werkingsgebied verdelen we op basis van simulaties¹¹, die in beeld in welke scholen voor gewoon onderwijs leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften nu ingeschreven zijn. Het Besluit van de Vlaamse Regering bepaalt op basis van welke parameters de enveloppe verdeeld wordt.

---

¹¹ Dat kan bijvoorbeeld op basis van de rechthebbende GON leerlingen (zending 1/10/2016), of de rechthebbende en niet-rechthebbende GON leerlingen (zending 1/10/2016), of de rechthebbende en 'historische' niet-rechthebbende GON en BuO leerlingen in gewoon onderwijs (= zending rechthebbende leerlingen 1/10/2016 aangevuld met leerlingen die nu in het gewoon onderwijs zitten en die ooit GON-leerling of BuO leerling geweest zijn) ...

Het aantal geïdentificeerde leerlingen over de scholen heen geeft per regionaal afgebakend gebied een parameter om een deel van het beschikbare budget in omkadering te ontvangen waarmee een ondersteuningsteams gevormd kan worden. De middelen worden voor de start van het schooljaar al verdeeld over de ondersteuningsteams.

De overheid moet wel beleidsinformatie blijven ontvangen over de leerlingen met een gemotiveerd verslag of een verslag buitengewoon onderwijs en leerlingen over wie een vraag gesteld werd, maar waaruit blijkt dat het interne zorgbeleid dergelijke vraag (mits ondersteuning van PBD of CLB) moet kunnen opvangen, i.f.v. budgettaire inschatting en verdeling budget voor het jaar nadien.

Het BVR dat uitvoering geeft aan deze nota zal de parameters van de berekeningswijze van de jaarlijkse waarborg met delegatie aan de minister van onderwijs moeten bevatten om op basis van die parameters de concrete jaarlijkse berekening te doen.

2.2. Administratieve verankering van het ondersteuningsteam

Per regionaal afgebakend gebied richten scholen voor buitengewoon onderwijs, samen met het CLB en de PBD samenwerkingsverbanden op waaraan een of meerdere ondersteuningsteams verankerd worden. Een school BuO of een samenwerkingsverband van scholen buitengewoon onderwijs kan zich aandienen op voorwaarde dat het voldoende multidisciplinaire expertise-breedte kan aantonen voor ten minste de doelgroepen type basisaanbod (1, 8), 2, 3, 4¹² en 9 en het ondersteuningsteam netoverstijgend werkt. Daarnaast kunnen nog andere voorwaarden inzake meer algemene, coachende expertise gevraagd worden. Voor type (4), 6 en 7 moet er minimaal én netoverschrijdend in elke provincie een aanspreekbaar ondersteuningsteam zijn. De verankering kan ook aan een ander bovenschools niveau (samenwerkingsverband, scholengroep, scholengemeenschap met een BuO school als administratieve werkgever) gehecht worden. Het organisatiemodel is vrij, maar werkgeverschap op korte termijn moet wel volgens de geldende regelgeving kunnen opgenomen worden. Op langere termijn stemmen we de regelgeving af op het optimaal kunnen functioneren van het ondersteuningsteam.

2.3. Leden van het ondersteuningsteam

Prioriteit voor personeelsleden buitengewoon onderwijs die door leerlingending hun job verliezen. Daarnaast blijft het mogelijk om breder te rekruteren uit gewoon onderwijs, CLB, PBD... De ondersteuners van het ondersteuningsteam werken in dezelfde prestatieregeling.

---

¹² Afhankelijk van geografische spreiding van type 4-scholen

De opdracht van ondersteuner is een aantrekkelijke maar veeleisende opdracht waar ruimte is voor overleg, professionalisering (zie punt 2.7.), verplaatsing tijdens de werkuren.

Leerkrachten maakten de specifieke keuze om leerlingen te onderwijzen/vormen. Ondersteunen van collega's is een specifieke competentie waarvoor niet iedereen open staat en kan doen. In de ideale context gaan de meest ervaren leerkrachten hun collega's ondersteunen en kunnen jongere leerkrachten het reeds opgedane expertise verbreden.

De afbakening van een 'ondersteuningsregio' zorgt ervoor dat ondersteuners minder afstand moeten afleggen, tijd die dan geïnvesteerd wordt in de leraar/leerlinggerichte ondersteuning. De afspraken die hierrond gemaakt worden, moeten wel in de lijn blijven liggen van de denkpijlers die in het kader van het loopbaandebat in ontwikkeling zijn.

Koepels en vakorganisaties bepalen netoverschrijdend het competentieprofiel van ondersteuners. Inspiratie kan gevonden worden in de consultatienota punt 3.2. § 29 - 34, maar aangevuld met de opmerkingen vanuit het overleg ouderkoepels en belangenorganisaties i.v.m. actieve betrokkenheid van ouders.

Flankerend aan het uitwerken van het Besluit Vlaamse regering wordt een technische werkgroep opgericht die de personeelsgerelateerde kwesties verder uitwerkt. Dit gaat zowel over de transitie naar regionale ondersteuningsteams, als over afspraken met betrekking tot de prestatieregeling.

2.4. Inzet van het ondersteuningsteam

Een ondersteuningsteam kan slechts ingezet worden na het doorlopen van een kwaliteitsvol handelingsgericht traject n.a.v. een (leerlinggebonden) vraag van een schoolteam.

Door ondersteuningsteam anders in te zetten willen we de knelpunten van het huidige GON-ION verbeteren. Het GON kwam tot stand in een tijd waarin de vraag hoe men het kind aan de school kan aanpassen (integratie) centraal stond en niet hoe men de school kan aanpassen aan de specifieke noden van elk kind (inclusie) (De Geyter, 2004).

GON-begeleiders besteden 19.3% aan **administratie**, 14% aan **overleg** en 13.3% van de tijd aan **verplaatsing**. Door de ondersteuners anders in te zetten, willen we meer garantie dat de middelen tot op de klasvloer in reële ondersteuning wordt ingezet.

Uit de procesevaluatie van de pre-waARBORGREGELING¹³ blijkt dat leerkrachten een klasnabije ondersteuning met een focus op (vak)didactiek, pedagogie, klasorganisatie en -management waarderen en dat ze het erkennen van mekaar's expertise en de mogelijkheid tot

---

¹³ Rapport in voorbereiding

het samen zoeken en opbouwen (co-creëren) van kennis, in tegenstelling tot het expert-model, als kritische succesfactoren zien.

Daarom verschuiven we het zwaartepunt van ondersteuning van het werken met leerlingen (leerlinggerichte ondersteuning) naar het versterken van leraren en lerarenteams in hun pedagogisch-didactisch handelen (**leerkracht- en teamgerichte ondersteuning**). De versterking van het pedagogisch-didactisch handelen van leraren en lerarenteams zorgt ervoor dat ze met zoveel mogelijk leerlingen binnen een gemeenschappelijk curriculum kunnen werken met het oog op reguliere certificering. Waar nodig werkt men op basis van een individueel aangepast curriculum met een aangepaste certificering. Bij de sterkere focus op leerkracht- en teamgerichte ondersteuning verliezen we leerlinggerichte handicap-specifieke ondersteuning niet uit het oog.

Een ondersteuningsteam kan slechts ingezet worden na het doorlopen van een kwaliteitsvol handelingsgericht traject n.a.v. een (leerlinggebonden) vraag van een schoolteam.

Een handelingsgericht traject kan uitmonden in (1) een gemotiveerd verslag of (2) een verslag dat toegang verleent tot het buitengewoon onderwijs. Doorverwijzing naar het BO wordt in de toekomst afhankelijk van de voortgang van de leerling in het gewoon onderwijs na intensieve remediëring, en dus niet in functie van compensatie- en/of dispensatiemaatregelen. De maatregelen uit het verleden worden dus bijna geheel vervangen door intensieve remediëring in de school.

De administratieve belasting van de verslaggeving voor een gemotiveerd verslag en een verslag dat toegang verleent tot het buitengewoon onderwijs dringen we terug ten voordele van het handelingsgericht werken met ouders, kinderen en leerkrachten. Een nauwe betrokkenheid van pedagogische begeleiders bij een HGD-traject is dan aangewezen.

Bij opmaak van een gemotiveerd verslag verlaten we de medische typologie maar omschrijft het CLB inhoudelijk welke (handicap-specifieke) ondersteuning nodig is.

Voor verslag dat toegang verleent tot het buitengewoon onderwijs behouden we de huidige werkwijze, omdat de typologie (en opleidingsvormen) in belangrijke mate de organisatie van het buitengewoon onderwijs bepaalt.

Alle scholen uit het geografisch afgebakend gebied van het ondersteuningsteam hebben een principieel trekkingsrecht op het ondersteuningsteam, d.w.z. het ondersteuningsteam werkt net- en niveauoverschrijdend binnen het eigen werkingsgebied en alle ondersteuningsteams verzekeren samen een Vlaanderen-breed aanbod.

Ondersteuningsvragen worden beantwoord ongeacht het moment in het lopende schooljaar en zijn niet meer afhankelijk van een teldag.

De overheid bepaalt geen aantal lestijden/uren/begeleidingseenheden (omkadering) per kind meer. Het pakket aan middelen wordt door het samenwerkingsverband verdeeld. De overheid voorziet overgangsmaatregelen en legt een prioritering vast. Op die manier garanderen we de ondersteuning voor kleinere doelgroepen. Het

samenwerkingsverband tussen de scholen gewoon en buitengewoon onderwijs in samenspraak met CLB bepalen door middel van het ICF-kader¹⁴ de hoeveelheid, intensiteit op weekbasis en duur van de ondersteuning (rekening houdend met de mogelijkheden waarover het ondersteuningsteam beschikt) maar gelegitimeerde vragen tot ondersteuning zijn steeds ontvankelijk.

Voor kinderen met een verslag type 2, 4, 6 en 7 (auditief, niet STOS) blijven de leerlinggebonden middelen voor handicap-specifieke ondersteuning: voor type 2 zeker equivalent van middelen BuO, voor type 4, 6 en 7 is dit afhankelijk van de ernst van problematiek van leerlingen met verslag in gewoon onderwijs en buitengewoon onderwijs die een verschil in omkadering kan verantwoorden (dus daar geen zelfde budget als in BuO).

Ondersteuning komt vanuit het ondersteuningsteam maar er wordt een structurele samenwerking opgezet worden bv. welzijn, therapeuten al betrokken bij de leerlingen, inzet PAB... zodat bijvoorbeeld personeelsleden vanuit een MFC, of vanuit andere Welzijnsdiensten op de klasvloer kunnen worden ingezet.

2.5. Aansturing van het ondersteuningsteam

Op het terrein bekijkt men de bestaande diensten en structuren kritisch en organiseert men zich zo dat de beschikbare middelen netoverstijgend in functie van de noden van leerlingen, leerkrachten en ouders worden ingezet. De entiteit waar het ondersteuningsteam administratief verankerd is coördineert het team. Indien het ondersteuningsteam interventies doet in fase (o en) 1 volgt de zorgcoördinator/leerlingenbegeleider en de pedagogisch begeleider van de school de uitvoering op. Indien het ondersteuningsteam interventies doet in fase 2 of 3 leunt dit aan bij consultatieve leerlingenbegeleiding en volgt de CLB-medewerker van de school de ondersteuning op.

2.6. Extern kwaliteitstoezicht

Op de werking van ondersteuningsteams en van de coördinatie en aansturing van de teams komt extern kwaliteitstoezicht (beoordeling van kwaliteit van processen en van de effecten van de inzet op niveau van leraren(teams) en leerlingen gebaseerd op een intern kwaliteitsbeleid binnen de teams). De onderwijsinspectie werkt een voorstel uit hoe zij dit kwaliteitstoezicht vorm kan geven, conform de ontwikkelingen van inspectie 2.0.

2.7. Professionalisering

---

¹⁴ Of een ander gevalideerd onderwijskundig zorgzwaarte instrument

De goede praktijkvoorbeelden uit de waarborgregeling waarin er ook een plaats was voor een professionaliseringstraject, zijn inspirerend voor de ondersteuningsteams. Alle koepels en netten hebben een performant traject uitgetekend inzake professionalisering, dat verder Vlaanderen-breed kan worden uitgerold.

Het spreekt voor zich dat het uitrollen van dit model ook heel wat gerichte bijscholing zal vergen. Er kan zo meteen komaf gemaakt worden met de wildgroei van bijscholingen die vaak niets met onderwijzen zelf te maken hebben.

Er is de voorbije jaren onvoldoende ingezet op de beleidsaanbevelingen aan de GON-begeleidingen waardoor kostbare tijd is verloren gegaan in het kader van kwaliteitsvol team ondersteuningsgerichte nascholing. Ook de kwaliteit van de nascholing (ook in het gewoon onderwijs) moeten kwalitatief opgevolgd worden zodat de professionalisering van het tem verder kan worden uitgewerkt in functie remediëring.

2.8. Werkingsmiddelen

De nodige werkingsmiddelen moeten beschikbaar zijn om de ondersteuningsteams naar behoren te laten functioneren. We kunnen dit structureel niet halen uit bevroren integratietoelagen¹⁵ en gewaarborgde werkingsmiddelen buo.

Er dient een nieuw mechanisme gecreëerd te worden dat werkingsmiddelen op een andere wijze toekent dan o.b.v. leerlingen. De motor die de hoogte van de integratietoelagen bepaalt en de waarborg werkingsmiddelen worden herwerkt tot een nieuw systeem, dat de werkingskosten van de personeelsleden kan dekken.

2.9. Decretale aanpassingen

Decretaal zal het GON moeten worden weggeschreven en vervangen door een decretale basis voor het ondersteuningsteam. Decretale kunnen ingevoerd worden tijdens de onderhandelingen in OD27, of via een voorstel van decreet afhankelijk van de hoeveelheid artikelen die moeten worden aangepast.

2.10. Overgangsmatregelen

De Vlaamse Regering engageert zich om gepaste overgangsmatregelen te nemen voor GON en ION op niveau van leerlingen en personeel (gon/ion-

---

¹⁵ In het programmadecreet 2017 worden de volgende bedragen gefixeerd: voor BuBa0: 4.259.000 euro, voor BUSO: 1.432.000 euro.

begeleiders, ondersteuners in pre-waarborg en personeel in het buitengewoon onderwijs ...).

2.11. Centrale aansturing en opvolging

De stuurgroep hervorming ondersteuning gewoon onderwijs volgt de implementatie verder op. Het oprichten van een wetenschappelijke opvolging is eveneens aangewezen.